

ת"פ 18871/09/16 - מדינת ישראל נגד איאת מחפוז

בתי משפט

ת"פ 18871-09-16
15 נובמבר 2017

בית המשפט המחוזי ירושלים
לפני כב' השופטת רבקה פרידמן-פלדמן
בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

איאת מחפוז

הנאשמת

גזר דין

כתב האישום:

1. הנאשמת הורשעה, על פי הודאתה במסגרת הסדר טיעון, בחבלה בכוונה מחמירה, עבירה לפי סעיף 329(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977; ובשהייה בלתי חוקית, עבירה לפי סעיף 12(1) לחוק הכניסה לישראל תשי"ב - 1952.

על פי עובדות כתב האישום המתוקן, הנאשמת איננה תושבת ישראל, ובמועדים הרלוונטים לכתב האישום, לא היה לה אישור כניסה לישראל.

עובר למתואר בכתב האישום, גמלה בליבה של הנאשמת ההחלטה להיכנס לישראל ולבצע פיגוע דקירה כנגד חיילים או שוטרים ישראלים.

בבוקר 5.9.2016 נטלה הנאשמת סכין מטבח בעלת להב של כ- 16 ס"מ, הכניסה אותה לתיקה, ויצאה מביתה שבחברון לכיוון העיר העתיקה בירושלים, שם התכוונה לבצע את הפיגוע. בשעה 11:00 או בסמוך לכך, הגיעה הנאשמת אל שער המג'לס בכניסה להר הבית. הנאשמת התבקשה על ידי השוטר שהוצב במקום להציג תעודת זהות, לצורך הכניסה להר הבית, ובתגובה מסרה כי היא תושבת חברון. לאחר מכן שינתה תשובתה ואמרה כי היא תושבת ירושלים וכי אין לה תעודת זהות.

התנהלותה של הנאשמת עוררה את חשדו של השוטר, אשר ערך חיפוש בתיקה ומצא את הסכין.

2. הסדר הטיעון לא כלל הסכמה לעניין העונש.

תסקיר שירות המבחן:

3. על פי האמור בתסקיר מיום 7.9.2017, הנאשמת צעירה רווקה כבת 26, תושבת חברון. הנאשמת סיימה 12 שנות לימוד, ומאז איננה עובדת. היא מתגוררת עם בני משפחתה. אביה של הנאשמת נפטר בתאונת עבודה לפני

כשנתיים.

בגיל שנתיים נפגעה הנאשמת מרסיס פצצה באחת מעיניה, ומאז התעוורה בעין זו.

בתסקיר תיאור מערכת יחסים בעייתית שהייתה בין הנאשמת לבין אביה, כולל אלימות מתמשכת מצידו לאורך שנים, ותאור יחסים קשים בינה לבין אחיה, מאז נפטר אביה. לדברי הנאשמת, היא פנתה למשטרה וללשכת הרווחה אך לא קיבלה עזרה.

בתסקיר התייחסות לשתי הרשעות קודמות של הנאשמת, מהשנים 2013 ו- 2014, בשלוש עבירות של החזקת סכין. פעמיים נגזרו על הנאשמת עונשי מאסר בפועל.

לדברי הנאשמת לקצינת המבחן, היא נטלה סכין, אך לא התכוונה לפגוע באיש (יצוין כי בבירור שנעשה עם הנאשמת בדיון האחרון, בעקבות האמור בתסקיר, חזרה הנאשמת והודתה במיוחס לה בכתב האישום). הנאשמת תיארה לפני שירות המבחן קשר מורכב עם בני משפחתה, כרקע שעמד בבסיס ניסיונה לברוח מביתה, מתוך כוונה להיעצר ולמצוא לעצמה מנוחה מהבעיות במשפחתה. לדבריה, העבירות הקודמות בוצעו על אותו רקע.

בהתחשב במצבה של הנאשמת ובכך שסנקציות עונשיות קודמות לא הציבו עבודה גבול, כמו גם בתחושתה של הנאשמת כי תקבל הכרה וערך חיכוני באמצעות תקיפה על רקע לאומני, העריכה קצינת המבחן כי ישנו סיכון בינוני להתנהלות אלימה ופוגענית בעתיד. צוין כי קיימים גורמי סיכוי, בכך שהנאשמת מקבלת אחריות מסויימת על מעשיה. קצינת המבחן המליצה על ענישה של מאסר בפועל, על מנת להציב גבול ברור להתנהגותה של הנאשמת וכענישה משמעותית בגין חומרת העבירה.

ראיות לעונש:

4. מטעם המאשימה הוגשו רישום פלילי של הנאשמת ושני גזרי דין שניתנו בעניינה בעבר.

לנאשמת שתי הרשעות קודמות בעבירות דומות, שתיהן מבית משפט צבאי.

בתיק בית המשפט הצבאי ביהודה 3815/13, הורשעה הנאשמת בעבירות הקשורות בשני אירועים. האירוע הראשון, מיום 4.2.2013, אז החזיקה הנאשמת שתי סכינים, והאירוע השני מתאריך 1.7.2013, אז החזיקה הנאשמת בכניסה למערת המכפלה בחברון שלוש סכינים. על הנאשמת נגזר מאסר בפועל החופף את תקופת מעצרה, למשך 70 ימים.

בתיק בית המשפט הצבאי 4968/13, הורשעה הנאשמת בהחזקת סכין בתאריך 8.9.2013, ונגזר עליה עונש מאסר בפועל למשך חמישה חודשים. כן נגזר עליה מאסר על תנאי של 12 חודשים למשך חמש שנים, שכאמור אינו בר הפעלה בענייננו שכן ניתן בבית משפט צבאי.

5. מטעם הנאשמת הוגשו מסמכים רפואיים.

טיעוני ב"כ הצדדים לעונש:

6. ב"כ המאשימה התייחסה בטיעוניה למהות העבירות וחומרתן. לדבריה, מדובר בחבלה בכוונה מחמירה ובשהייה בלתי חוקית בישראל. מדובר באירוע חמור, שבו תכננה הנאשמת לבצע פיגוע דקירה נגד חיילים או שוטרים ישראלים. מדובר בתקופה בה היה גל של פיגועים דומים.

בבוקר האירוע נטלה הנאשמת סכין מטבח בעלת להב של 16 ס"מ ויצאה מביתה לכיוון העיר העתיקה. בהגיעה לכניסה להר הבית, נערך חיפוש בתיקה של הנאשמת ונמצאה הסכין.

לדברי ב"כ המאשימה, מבחינת נסיבות ביצוע העבירה יש לשים דגש על מספר נתונים: ראשית, מדובר בפיגוע לאומני שתוכנן נגד חיילים או שוטרים. שנית, מדובר באירוע במהלך גל של פיגועים, בפרט בירושלים ובדגש על אזור העיר העתיקה, שהינו אזור רגיש. שלישית, הנאשמת הצטיידה בסכין בעלת להב של 16 ס"מ, ומכאן פוטנציאל הסיכון והנזק המשמעותי שהיה צפוי. עוד ציינה כי הפיגוע, שיכול היה להיות קטלני, היה בשלב מתקדם, ונמנע בשל חיפוש שערך שוטר בתיקה של הנאשמת. בנוסף ציינה כי היוזמה למעשה הייתה של הנאשמת ושליטתה במעשים הייתה מלאה. הנאשמת יכלה להימנע מהמעשה, אך לא עשתה כן.

ב"כ המאשימה הפנתה לאמור בתסקיר שירות המבחן, לגבי הרקע למעשיה של הנאשמת, אשר הייתה לה "משאלת מוות". על פי האמור בתסקיר, המעשים בוצעו בשל מצוקה אישית של הנאשמת. לדברי ב"כ המאשימה, לא ניתן לראות את הרקע האמור כנסיבה מקלה, שכן מצוקה אישית, גדולה ככל שתהיה, איננה יכולה להצדיק עשיית מעשים אלימים וחמורים כפי שביצעה הנאשמת. הנאשמת בחרה לקיים את משאלת המוות שלה, בדרך של פגיעה בחיילים ושוטרים ולא בדרך אחרת, ולפיכך, המצוקה האישית שלה איננה יכולה להוות נסיבה מקילה. לדברי ב"כ המאשימה, חוות דעת פסיכיאטרית שניתנה בעניינה של הנאשמת, מעלה כי הנאשמת אחראית למעשיה וכשירה לעמוד לדין ואיננה קרובה לסייג לאחריות פלילית.

לגבי הערכים החברתיים המוגנים בהם פגעה הנאשמת - נטען לפגיעה בערך של שמירה על שלמות הגוף והנפש, בערך החיים שהוא ערך עליון. הנאשמת ניסתה לפגוע באופן מכוון במי שאמון על השמירה על הציבור, במי שחשוף לפגיעה בהר הבית, ומבחינה זו מידת הפגיעה במעשיה של הנאשמת היא משמעותית וגבוהה.

לגבי מדיניות הענישה הנוהגת, טענה ב"כ המאשימה כי במקרים דומים נגזרו עונשי מאסר ממושכים ומרתיעים (הפנתה לפסיקה). לדברי ב"כ המאשימה, בשל גל הטרור, מדיניות הענישה הנוהגת היא להחמיר בעבירות המבוצעות על רקע לאומני ולהטיל עונשים מרתיעים.

לטענת המאשימה, מתחם העונש ההולם נע בין שש לבין עשר שנות מאסר בפועל ומאסר על תנאי משמעותי ומרתיע.

לגבי העונש המתאים בתוך המתחם, ציינה כי מדובר בנאשמת בגירה, בת 26. לזכותה של הנאשמת עומדת הודאתה בביצוע העבירות. לחומרה התייחסה לעברה הפלילי של הנאשמת, שלחובתה כאמור שתי הרשעות קודמות בעבירות דומות. הנאשמת עברה את העבירה כשתלוי ועומד נגדה מאסר על תנאי של 12 חודשים (שכאמור אינו בר הפעלה שכן ניתן בבית משפט צבאי, ר.פ.פ.). בנוסף הפנתה להערכת המסוכנות שניתנה על ידי שירות המבחן, ברמה בינונית, ולכך שלתפיסתה של הנאשמת, התנהלותה לגיטימית ומקובלת כדרך להתמודד עם לחצים וקשיים שהיא נמצאת בהם. עונשי מאסר בפועל שנגזרו על הנאשמת בעבר, לא הציבו עבורה גבולות. לפיכך, לדברי ב"כ המאשימה, יש להרחיק את הנאשמת מהציבור לתקופה ממושכת ולמנוע ממנה לחזור ולעשות מעשים דומים. לפיכך ביקשה למקם את עונשה של

הנאשמת ברף העליון של מתחם העונש ההולם, ולהטיל עליה גם מאסר על תנאי.

7. ב"כ הנאשמת טען כי מתחם העונש ההולם נע בין מספר חודשי מאסר ועד 48 חודשי מאסר בפועל. לגבי הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, ציין כי בדרכה של הנאשמת להר הבית, עברה הנאשמת מחסומים, חיילים ושוטרים, בעיר העתיקה היא חלפה על פני עשרות שוטרים, היא הגיע להר הבית, וגם שם היו שוטרים, אך היא לא עשתה כל מעשה אקטיבי. הנאשמת לא ניסתה לתקוף את השוטר, שבסופו של דבר ערך את החיפוש בתיקה, ולא ניסתה לשלוף את הסכין, היא לא עשתה דבר שסיכן את החיילים והשוטרים אותם פגשה בדרכה.

עוד הפנה ב"כ הנאשמת לאמור בתסקיר שירות המבחן, וטען כי מדובר בבחורה המנסה להימלט ממציאות משפחתית עגומה. גם באירועים בגינם הורשעה הנאשמת בעבר, היא לא ניסתה לעשות מעשה כלשהו.

לגבי מידת הפגיעה באינטרס הציבורי, טען ב"כ הנאשמת כי בפועל לא נגרם נזק כלשהו, הסכין לא הוצאה מהארנק על ידי הנאשמת, והיא לא החלה במעשה. לפיכך מידת הפגיעה הינה ברף הנמוך.

לגבי רמת הענישה הנהוגה, הפנה ב"כ הנאשמת לפסיקה שבה מאסר בפועל של 15 חודשים ועד 48 חודשים.

לגבי העונש בתוך המתחם, התייחס ב"כ הנאשמת לאירועים הקודמים בהם הייתה מעורבת, וטען כי הנאשמת "ניסתה לחפש גאולה לעצמה יותר מאשר לפגוע באיש כלשהו". בנוסף הפנה למסמכים רפואיים בעניינה של הנאשמת. עוד ציין כי בשהותה במעצר, מאחר שהנאשמת מסווגת כעצורה ביטחונית, היא איננה מקבלת ביקורים וחופשות, היא לא תזכה לשיקום ולא ינוכה לה שליש מהמאסר.

לפיכך ביקש למקם את הנאשמת בתחתית המתחם או בחלקו הנמוך, ולהסתפק בתקופת מאסר בפועל שלא תעלה על 24 חודשים.

דין והכרעה:

מתחם העונש ההולם:

8. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, העקרון המנחה בענישה הוא עקרון ההלימה: "**קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו**" (סעיף 40ב). עקרון ההלימה משמעו מתן דגש לעקרון הגמול על מעשה העבירה, כאשר הנסיבות האישיות מהוות שיקול רק לאחר מכן, בקביעת העונש בתוך מתחם הענישה.

קביעת מתחם הענישה נעשית בהתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ג).

9. בראש ובראשונה יש להתייחס לעונש שקבע המחוקק לצד העבירות -

העבירה החמורה מבין השתיים הינה חבלה בכוונה מחמירה, שלצידה קבע המחוקק עונש מאסר של 20 שנה.

10. לצד הענישה שקבע המחוקק יש להתחשב כאמור במדיניות הענישה הנהוגה.

ב"כ המאשימה הפנתה לגזר הדין בתפ"ח 10497-12-15 מדינת ישראל נ' יוסף רג'בי (19.9.2016), שם נגזר על הנאשם עונש מאסר של תשע שנים, בהתאם להסדר טיעון אליו הגיעו הצדדים; כן הפנתה לתפ"ח 63571-10-15 מדינת ישראל נ' פלוני (7.11.2016).

ב"כ הנאשם הפנה לע"פ 973/17 עטאיא אבו עישה נ' מדינת ישראל (12.7.2017), שם הועמד עונשה של המערערת, שהורשעה בחבלה בכוונה מחמירה ובהכנת עבירה בחומרים מסוכנים, בהסכמת הצדדים, על 48 חודשי מאסר בפועל, חלף 60 חודשים שנגזרו עליה בבית המשפט המחוזי. מתחם העונש ההולם שנקבע בבית המשפט המחוזי (ת"פ 55653-12-15) היה בין ארבע לבין תשע שנות מאסר בפועל. לדברי ב"כ הנאשמת, מדובר במקרה זה לזה של הנאשמת, ובמתחם עונש הולם שהמדינה לא ערערה עליו; עוד הפנה לעפ"ג 6687-09-16 מנאל דענא נ' מדינת ישראל (8.3.2017), שם נדחה ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום (ת"פ 54865-09-12), לפיו נגזר על הנאשמת מאסר בפועל למשך 15 חודשים בגין ניסיון פגיעה של שוטר באמצעות סכין ממניע אידאולוגי; בנוסף הפנה לת"פ 15941-01-12 מדינת ישראל נ' עאליה בן עבאסי (19.6.2014), שם הורשעה הנאשמת בחבלה בכוונה מחמירה, לאחר שניסתה לדקור מאבטח באמצעות סכין, ונדונה למאסר בפועל למשך 40 חודשים;

פסיקה נוספת רלוונטית לענייננו, הינה ת"פ 218/03 מדינת ישראל נ' לינא פרג' אלייה (22.12.2003) - שם נגזר על הנאשמת מאסר בפועל למשך שלוש שנים וחצי; וכן תיקים של בתי המשפט הצבאיים - 1197/09 התביעה הצבאית נ' רנדה מוחמד יוסף אלשחאתית (24.12.2009), ו- 4692/07 התביעה הצבאית נ' מוחמד אבראהים עודה צאלחה (17.9.2009), שם נגזרו עונשים של 50 חודשי מאסר בפועל ו- 48 חודשי מאסר בפועל.

11. לעניין הערך החברתי שנפגע מהעבירה - מדובר בשמירה על חיי אדם ושלמות גופו בכלל, ובשמירה על חייהם, שלומם ובטחונם של אנשי כוחות הביטחון, החשופים לפגיעה במהלך מילוי תפקידם בשמירה על החוק ובהגנה על הציבור.

בתי המשפט התייחסו רבות לחומרה המיוחדת שבעבירות הקשורות בפגיעה באנשי כוחות הביטחון.

לעניין זה קבע בית המשפט בעליון בע"פ 1456/07 פלוני נ' מדינת ישראל (10.7.2007), בעניינם של קטינים בני 14.5 ו- 15.5 שנים, עליהם נגזרו עונשי מאסר בפועל של 30 חודשים:

"...בבחינת מידת חומרתן של העבירות שבוצעו על ידי המערערים אין להסתפק בעמידה על התוצאה שנגרמה בעקבותיהם כי אם יש להוסיף ולהשקיף על התוצאה הפוטנציאלית שנמנעה, לא בשל חרטתם של המערערים, אלא בשל ערנותם של גורמי הביטחון. לו הצליחו המערערים לעבור את מכשירי הסינון שבמחסום יכולים היו באמצעות כלי המשחית שנשאו עמם לגדוע את חייו של חייל שהיה נקרה בדרכם כשם שתכננו, או למצער לפגוע בו. על בית משפט של מדינה להרים קולו בגאון ולהשמיע דברו כלפי אלו הבאים עליה לכלותה וכלפי אלו הרוצים לפגוע בחיילים או באזרחים תמימים עוברי דרך כשלהט אידאולוגי מקנן בלבם והרג או פגיעה מתוכננים הם מטרתם, ולהציב רף ענישה ברור שימש כגורם מרתיע, הן למערערים עצמם, הן לאלו החוככים בדעתם לנקוט באותה הדרך. בעניינים אלה יש להקפיד בקלה כבחמורה ולא להקל ראש גם כאשר הפגיעה המתוכננת לא הושגה בדרך נס."

12. אשר לנסיבות הקשורות בעבירה -

במקרה זה מדובר בנאשמת תושבת חברון, שגמלה בליבה ההחלטה להיכנס לישראל לבצע פיגוע נגד חיילים או שוטרים ישראלים. הנאשמת הצטיידה בסכין בעלת להב באורך 16 ס"מ, נכנסה לישראל ללא היתר, והגיעה להר הבית במטרה לבצע פיגוע. למרבה המזל, נתפסה הסכין בתיקה של הנאשמת, קודם שהספיקה לעשות בה שימוש, ולפיכך לא נגרם נזק לאיש.

13. בהתחשב במכלול השיקולים כמפורט לעיל, לאור מהות העבירות ונסיבותיהן - לרבות תכניתה של הנאשמת מחד גיסא, והעובדה שלא הספיקה לבצע פיגוע מאידך גיסא, ובהתחשב בצורך להחמיר בענישה בעבירות הקשורות בפגיעה באנשי כוחות הביטחון, במיוחד בתקופה של ריבוי מעשים מסוג זה, אני קובעת את מתחם הענישה במקרה זה בין ארבע לבין תשע שנות מאסר בפועל.

גזירת העונש המתאים:

14. מבחינת גזירת העונש בתוך מתחם העונש ההולם, יש להתחשב לחומרה בעברה הפלילי של הנאשמת, שכאמור, הועמדה לדין פעמיים בגין עבירות הקשורות בנשיאת סכינים, ובכך שמאסרים שנגזרו על הנאשמת בעבר ומאסר על תנאי לא היה בהם כדי להרתיעה מביצוע העבירות.

בהתחשב בכך שמדובר במעשים חוזרים ונשנים, ובסיכון הטמון במעשיה של הנאשמת, נראה כי ישנו צורך ממשי בהרחקת הנאשמת מהציבור, כדי למנוע עבירות נוספות ופגיעה באזרחים ובאנשי כוחות הביטחון.

לקולא יש להתחשב בהודאתה של הנאשמת בעובדות כתב האישום המתוקן, ובנסיבותיה האישיות של הנאשמת, כמפורט בתסקיר שירות המבחן. מדובר בנסיבות המהוות רקע לביצוע העבירות.

יצוין כי הרקע הנטען למעשים, כעולה מתסקיר שירות המבחן ומטיעוני ב"כ הנאשמת - רצונה של הנאשמת להיעצר כדי לפתור את בעיותיה, אינו מצדיק הקלה בעונש, שכן אינו מפחית ממסוכנותה של הנאשמת. הרקע למעשים הביא את הנאשמת בעבר לביצוע עבירות דומות, ורקע זה עלול לגרום לפגיעה קשה באחרים, אם תחזור הנאשמת על מעשיה בעתיד.

על פני הדברים, נוכח עברה הפלילי של הנאשמת, היה מקום לגזור את עונשה באמצע מתחם העונש ההולם. עם זאת, בהתחשב בנסיבותיה האישיות הקשות, יועמד העונש בשליש התחתון של המתחם.

15. בהתחשב בכל האמור לעיל, אני דנה את הנאשמת כמפורט להלן:

א. מאסר בפועל למשך חמש שנים, החל מיום מעצרה של הנאשמת 5.9.2016.

ב. מאסר על תנאי של תשעה חודשים, אותו לא תרצה הנאשמת אלא אם תעבור, בתוך שלוש שנים מיום שחרורה מהמאסר, עבירה של חבלה בכוונה מחמירה וכן כל עבירת אלימות מסוג פשע על רקע לאומני.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

המזכירות תשלח העתק לשירות המבחן.

ניתן היום, כ"ו חשוון תשע"ח, 15 נובמבר 2017, במעמד הצדדים.

**רבקה פרידמן-פלדמן,
שופטת**